

ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی مربیان با رابطه مربی-بازیکن در لیگ برتر فوتبال ایران

عباس فرهمندمهر^۱، یعقوب بدری آذرین^۲

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد تهران جنوب

۲- دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۳/۳/۲۹

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۱/۳۱

چکیده

هدف تحقیق: هدف از انجام این پژوهش تعیین رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی مربیان با روابط مربی-بازیکن از نگاه مربیان در لیگ برتر فوتبال ایران است. **روش تحقیق:** به این منظور تعداد ۶۴ سرمربی و مربی در تیم‌های لیگ برتر خلیج فارس مورد مطالعه قرار گرفتند و مربیان با نمونه برداری غیراحتمالی و از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. تحقیق حاضر از نوع توصیفی، همبستگی و پیمایشی است. برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی مربیان از آزمون استاندارد ویژگی‌های شخصیتی رهبر با چهار زیر مقیاس کمال‌گرایی، خود شیفتگی، خود کارآمدی و عزت نفس استفاده شد و برای سنجش رابطه مربی-بازیکن پرسشنامه استاندارد رابطه رهبر-پیرو مورد استفاده قرار گرفت. آلفای کرونباخ پرسشنامه‌ها به ترتیب ۷۶۶٪ و ۸۰۲٪ محاسبه شد. با استفاده از نرم‌افزار SPSS19 از آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن جامعه و بر اساس آن از آزمون‌های متناسب پارامتریک یا ناپارامتریک مانند آزمون‌های t، همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. فرض اصلی تحقیق با سطح اطمینان ۹۹٪ تأیید شد و مشخص شد بین ویژگی‌های شخصیتی کمال‌گرایی، خود شیفتگی، خود کارآمدی و عزت نفس مربیان و رابطه مربی-بازیکن رابطه معنادار وجود دارد. همچنین با استفاده از آزمون رگرسیون چندگانه مشخص شد که بین کمال‌گرایی، خود شیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس با رابطه مربی-بازیکن رابطه چندگانه وجود دارد، در پایان براساس نتایج به دست آمده از ضرایب استاندارد مشخص شد که در بین چهار متغیر بیشترین عامل تأثیرگذار بر رابطه مربی-بازیکن شاخص عزت نفس بوده است و کمترین تأثیرگذاری را کمال‌گرایی داشته است.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، رابطه مربیان-بازیکن، لیگ برتر، فوتبال

The relationship between personality characteristics of coaches and coach-player relationship in Iran football premier league

Abstract

The aim of this research is to determine the relationship between personality characteristics of coaches and coach-player relationships from the view point of coaches in premier league of Iran. In order to this aim 64 head coaches and coaches of Persian Gulf premier league were selected by convenience and available sampling method. The present study is descriptive, correlational survey. Personality characteristics of coaches standard test with four subscales of perfectionism, narcissism, self-efficacy and self-esteem was used in order to measure the personality characteristics of coaches, and leader-follower relationship standard questionnaire was used for assessing coach-player relationship. Cronbach's alpha of the questionnaires was calculated respectively 766% and 802%. Kolmogorov Smirnov test was used for determining the normality of population and based on that, appropriate parametric or nonparametric tests such as T test, Pearson Correlation and Multiple Regression were used by SPSS19 software. The main assumption of research was confirmed with 99% confidence level and it was determined that there was a significant relationship between perfectionism, narcissism, self-efficacy and self-esteem and coach-player relationship. Also a multiple relationship was determined between perfectionism, narcissism, self-efficacy and self-esteem and coach-player relationship by Multiple Regression. At the end it was determined that among four variables, self-esteem was the most effective factor on coach-player relationship, and perfectionism had been the least effect.

Key words: Personality Characteristics, Coach-player Relationship, Premier League, Football

✉ نویسنده مسئول: عباس فرهمندمهر

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تلفن: ۰۹۱۲۶۶۴۴۰۶۴

E-Mail: A.farahmandmehr@yahoo.com

مقدمه

طبقه بندی‌های متنوعی توسط محققان ارائه شده است که در ادامه به بررسی بعضی از آنها می‌پردازیم. از نظر وودورث شخصیت عبارت است از چگونگی رفتارهای مربوط به فرد.

چن (۲۰۰۷) شخصیت را عبارت از ویژگی‌های دائم روانشناختی افراد که روی رفتار و افکار آن‌ها جلوه‌گر می‌شود تعریف می‌کند (۵). شخصیت عبارت است از ویژگی‌ها، خلق و خو، تفکر، و حتی ویژگی‌های جسمانی فرد که کمابیش ثابت و پایدار بوده و سازگاری منحصر به فرد او با محیط را مشخص می‌کند (۱).

مک کری و کاستا (۱۹۹۰) ویژگی‌های شخصیتی را به عنوان «ابعاد تفاوت‌های فردی در تمایل به نشان دادن الگوهای پایدار فکر، احساس و عمل» تعریف می‌کنند (۱).

یکی از طبقه بندی‌های صفات شخصیت، طبقه بندی پنج عامل بزرگ شخصیت است. شیوه‌ی اصلی برای تعیین عوامل این بوده است که افراد، خود یا دیگران را در صفات مختلف درجه‌بندی کرده و سپس نتایج، تحلیل عاملی شده و وجود ابعاد پنج گانه اصلی تایید شده است، که این پنج عامل اصلی شخصیت عبارتند از: برون گرایی، سازش پذیری، وظیفه گرایی، روان‌رنجورگرایی و پذیرا بودن نسبت به تجارب (۱).

ویژگی‌های شخصیتی بر ادراک و تفسیر فرد از عوامل بیرونی اثر می‌گذارد. بنابراین شخصیت فرد باید با شغل و حرفه‌ی او متناسب باشد (۶). امروزه، مربی موفق تنها معمار تاکتیک نیست، بلکه رهبری است که توانایی‌های روانی خود را برای رهبری بازیکنان به شکل مطلوبی به کار می‌گیرد و آنها را هدایت می‌کند (۳). ویژگی‌های شخصیتی که در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت عبارتند از کمالگرایی، خودشیفتگی، خودکارآمدی و عزت نفس که به تفصیل مورد بحث قرار خواهد گرفت.

کمال‌گرایی

فریود در توصیف افراد کمال‌گرا اظهار می‌کند که محرک اصلی در زندگی این افراد رسیدن به خوشبختی نیست، بلکه تکامل و برتری یافتن است. زندگی آن‌ها در یکسری حتم‌ها، باید‌ها و نباید‌ها خلاصه شده است. آنها در هر کاری باید به کمال برسند و به بهترین شیوه آن را انجام دهند وگرنه خرسند نخواهند شد و نرسیدن به کمالات آن‌ها را دچار اضطراب و افسردگی شدید می‌کند. این

لیگ برتر فوتبال ایران بالاترین سطح فوتبال کشور است که بخش اعظمی از هزینه‌ها و توجهات تخصصی ورزش کشور را به خود اختصاص می‌دهد. مربیان و بازیکنان تیم‌ها، از اصلی‌ترین عناصر تشکیل دهنده‌ی سازمان انسانی لیگ برتر هستند. شناخت تاثیر و کنش متقابل مربیان و بازیکنان در بالا بردن کیفیت عملکرد حرفه‌ای ورزش کشور غیرقابل انکار است. با در نظر گرفتن یک تیم ورزشی به عنوان یک سازمان، می‌توان ادعان کرد رفتارها و خصوصیات شخصی و فردی و نیز انگیزه‌های انسانی، تاثیر پیچیده‌ای در فرآیند رابطه‌ی کنشگران ورزشی در جهت رسیدن به اهداف سازمانی خویش دارند.

شخصیت به عنوان جنبه‌ها و ویژگی‌های یکتا و نسبتاً پایدار درونی و بیرونی فرد تعریف شده است که در موقعیت‌های مختلف بر رفتار فرد تاثیر گذاشته و در واقع الگوهای پایدار پاسخ به موقعیت‌ها را تبیین می‌کند (۱). بر اساس تفاوت‌های فردی که میان انسان حاکم است شخصیت‌های متفاوتی شکل گرفته‌اند و هر یک از انسان‌ها با داشتن شخصیت مخصوص و منحصر به فرد، رفتارهای خاصی را از خود نشان می‌دهد. این پیچیدگی‌های رفتاری در انسان اجازه نمی‌دهد که بتوان همه عناصر لازم برای توصیف و تبیین آن را در چارچوب واحدی فراهم آورد.

مربیان یکی از مهمترین عناصر حیاتی نیروی انسانی در سازمان‌های ورزشی هستند. بر این اساس اگرچه برای مربیان از کلمه رهبر استفاده نمی‌شود اما وظایف ایشان رفتارهای ضروری یک رهبر را مانند دیگر فعالیت‌ها ملزم می‌کند.

از آنجا که مربیان به عنوان رهبر یک تیم فوتبال به حساب می‌آید، به همین منظور شناخت ویژگی‌ها و خصوصیات آن‌ها، علت‌های رفتاری و چگونگی برانگیخته شدن آن‌ها از جمله مباحث جدی روانشناسی ورزشی است (۲). تحقیقات متعددی مربی را رهبر معرفی کرده‌اند، و برخی پژوهشگران نیز واژه‌ی رهبری و مربی را به جای یکدیگر به کار برده‌اند (۳). دیوید بی. فراست اعتقاد دارد که در بین سه عامل: ورزشکار، مربی و تماشاگر، مربی در رهبری تیم به عنوان یک سازمان دهنده قوی و زیربنایی هر پیشرفت است (۴).

در رابطه با شخصیت و ویژگی‌ها و صفات آن تعاریف و

خودکارآمدی به توضیح چگونگی ادراکات فرد از توانایی تغییر رفتار، سطح انگیزتگی، الگوهای فکری و واکنش‌های احساسی می‌پردازد. براساس نظریه شناختی اجتماعی باندورا، تغییر رفتار و حفظ آن تابعی از انتظارات فرد درباره توانایی خود در انجام رفتار معین (خودکارآمدی) است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که خودکارآمدی به باور یا ادراک افراد از استعدادهایشان در انجام فعالیت یا رفتار معین مربوط است (۱۲).

خودکارآمدی به عنوان «باور به توانمندی‌های فردی به منظور سازماندهی و اجرای میدانی از عمل که برای دستیابی به اهداف داده شده نیاز است». تحقیقات نشان داده است که خودکارآمدی اثربخشی معناداری بر رهبری دارد (۱۴).

عزت نفس

عزت نفس عبارت از احساس ارزشمند بودن است. این حس از مجموع افکار، احساس‌ها، عواطف و تجربیاتمان در طول زندگی ناشی می‌شود. از نظر «کلارک»، همه افراد صرفنظر از سن، جنس، زمینه فرهنگی و جهت و نوع کاری که در زندگی دارند، نیازمند عزت نفس هستند (۱۴). عزت نفس می‌تواند به عنوان احساس مردم نسبت به خود، که حاصل تأثیرپذیری و تأثیرگذاری از تعامل با محیط و افرادی که در محیط با آنها سروکار دارند، درک شود (۱۵). همچنین عزت نفس می‌تواند بر همه سطوح زندگی اثر می‌گذارد (۱۴).

عزت نفس از مهم‌ترین جنبه‌های شخصیت و تعیین‌کننده ویژگی‌های رفتاری و شکوفایی انسان است و بیشتر صاحب‌نظران، آن را عامل مهم و اساسی در سازگاری عاطفی و اجتماعی می‌دانند (۱۶).

عزت نفس یکی از عوامل تعیین‌کننده رفتار انسان به شمار می‌رود. در حقیقت، برداشت و قضاوتی که افراد از خود دارند تعیین‌کننده چگونگی برخورد آنها با مسائل مختلف است. معروفترین تعریف برای عزت نفس تعریفی است که روزنبرگ در سال ۱۹۶۵ ارائه کرده است؛ از نظر وی عزت نفس نگرش مطلوب و نامطلوب نسبت به خود است. عزت نفس را می‌توان مجموعه‌ای از افکار، احساسات، عواطف و تجربه‌هایی تصور کرد که در فرایند زندگی اجتماعی شکل می‌گیرند. افرادی که عزت نفس بالایی دارند، دارای ویژگی‌هایی چون پختگی روانی، ثبات، واقع‌گرایی، آرامش، توانایی بالا در تحمل ناکامی و شکست

توقعات بیجا و عهده‌دار شدن مسؤولیت سنگین و غیرمنطقی، عرصه زندگی را بر آنان تنگ می‌کند (۷).

کمال‌گرایی یعنی گرایش فرد به داشتن مجموع‌های از معیارهای افراطی و تمرکز برشکست‌ها و نقص‌ها در عملکرد و اعتقاد به کامل بودن و احساس اضطراب و فشار روانی بالا و ترس از اینکه نتواند مطابق انتظارات خود زندگی کند (۷).

کمال‌گرایی شیوه‌ای از زندگی است که افراد برای رهایی از اضطراب اساسی آن را به کار می‌بندند و کمال‌گرایی را گرایش روان‌رنجورانه به بی‌عیب و نقص بودن، کوچک‌ترین اشتباه خود را گناهی نابخشودنی پنداشتن و مضطربانه انتظار پیامدهای شوم داشتن، تعریف می‌کنند (۸).

خودشیفتگی

اصطلاح خودشیفتگی ریشه در توصیف‌های بالینی دارد و نخستین بار پل ناک در سال ۱۸۹۹ آن را بکار برد (۹). اختلال شخصیت خودشیفته یک اختلال عاطفی مهم است که تکبر، مبالغه، خودستایی از مشخصات آن است. افراد مبتلا به این اختلال نسبت به مردم هیچ‌گونه احساس یگانگی و دلسوزی ندارند. یک فرد خودشیفته نهایت از خود راضی بودن، ناتوانی برای همدلی با دیگران و حساسیت تأثیر آور به انتقاد از خودشان را دارد. خود درگیری و فقدان همدلی از مشخصات این اختلال شخصیت است. افراد با اختلال شخصیت خودشیفته خیلی اوقات می‌خواهند در اخلاق به حد کمال برسند و نیاز دارند در مرکز توجه قرار گیرند، عاطفه و تحسین دریافت کنند و موقعیت را در دست بگیرند (۱۰).

شخصیت خودشیفته با نشانه‌های احساس خود بزرگ بینی، اشتغال ذهنی با تخیلات موفقیت، قدرت، استعداد، زیبایی و اعتقاد به این که فردی استثنایی و خاص است، احساس همه‌توانی، استثمارگر بودن در روابط بین فردی، فقدان همدلی و نیاز به تمجید افراطی خود مشخص می‌شود. خودشیفتگی با پیامدهای مثبت و منفی همراه است و برخی از پیامدهای مثبت آن شامل کاهش افسردگی، برون‌گرایی، خوشایندی اولیه و عملکرد بهتر در جمع می‌باشد. از سوی دیگر عطش توجه، اطمینان افراطی به خود، فقدان همدلی، پرخاشگری و ناسازگاری اجتماعی برخی از پیامدهای منفی خودشیفتگی است (۱۱).

خودکارآمدی

روابط بین مربی-ورزشکار در شرایطی که آنها با هم تعامل میکنند قابل پیش بینی است و وابستگی روابط شکل گرفته بین مربی و ورزشکار و محیط باشگاه، یک نکته کلیدی در فرایند مربیگری است. این وابستگی از آنجایی نکته مهمی است که هیچ یک از عوامل درگیر به طور انفرادی توانایی فعالیت را ندارد (۲۱).

لازم به ذکر است رابطه مربی-ورزشکار به عنوان ابزاری برای رسیدن به موفقیت و رضایت در درون رشته های ورزشی سازمان یافته شناخته شده است (۲۲). جووت (۲۰۱۰) ارتباط را به این شکل که احساسات، تفکرات و رفتارهای اعضا به یکدیگر وابسته است تعریف کرد. بنابراین، هنگامی که در مورد رابطه مربی-ورزشکار بحث می شود، مطالعات بر این امر دلالت دارد که تأثیرات، شناخت، و رفتارهای مربی-ورزشکار به طور علی به یکدیگر مرتبط هستند (۱۸).

لایل (۱۹۹۹) استدلال کرد برترین ارتباط، رابطه توسعه داده شده بین مربی و ورزشکار است. پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که محصول رابطه مؤثر مربی-ورزشکار مزایای روانی متعدد و مبتنی بر عملکرد است (۲۳). علاوه بر این محققان دریافتند افزایش ارتباط بین مربی و ورزشکاران ابعاد اجتماعی و انسجام تیم را محکم تر می کند (۲۴). علاوه بر این شخصیت نیز به عنوان یک مرجع بالقوه ی کیفیت رابطه مربی-ورزشکار نشان داده شده است (۲۵).

یکی از عوامل اصلی در موفقیت تیمی تعامل بین مربی و بازیکنان و نقش رهبری تیمی است که برعهده ی مربی است (۳). برای اینکه مربی بتواند کار خود را به نحو مناسبی انجام دهد، ضروری است که ویژگی های روانی ورزشکار خود را مد نظر قرار داده و به آنها جهت خاصی دهد (۳). اگرچه یک بازیکن می تواند به تنهایی در رقابتی ورزشی فعالیت کند اما مربی و بازیکن در یک همکاری شانس بیشتر و بهتری برای موفقیت دارند (۲۱).

لازم به ذکر است که پویایی میان مربی و ورزشکار در ابتدا از دیدگاه رهبری مورد مطالعه قرار گرفته شد. پژوهش بر روی رابطه مربی-ورزشکار همچنین بر ادراک ورزشکار از کیفیت رابطه مربی-ورزشکار نگاهی انداخته است. اما تحقیقات کمی ادراک کیفیت رابطه را از دیدگاه ویژگی های شخصیتی بررسی کرده اند. با ارزیابی درک اعضا (مربی و ورزشکار)، ممکن است به محققان برای اینکه یک رابطه

می باشند. فردی که عزت نفس پایین دارد و برای خود ارزش و احترامی قایل نیست، ممکن است دچار انزوا، گوشه گیری و یا پرخاشگری و رفتار ضد اجتماعی شود (۱۷).

ارتباط بین مربی-بازیکن

کلی (۱۹۸۳) تلاش کرد به سادگی روابط بین دو نفر را به این ترتیب که "هریک از افراد زنجیره ای از اتفاقاتی است که به صورت علی به هم متصل هستند" تعریف کند. ماهیت گسترده این تعریف به خاطر قابلیت آن در استفاده شدن در دیگر مفاهیم و حوزه های مورد مطالعه، بویژه در ورزش و روابط بین مربی-ورزشکار کاربرد دارد (۱۸).

برچید، دانشمند برجسته و محقق در زمینه روابط بیان کرده که "ما در روابط زاده می شویم، زندگی مان را در روابط با دیگران سپری می کنیم، و بعد از مرگ ما، اثرات روابط ما در زندگی ما زنده است، و در سرتاسر بافت رابطه منعکس می شود. (۱۹). جووت (۲۰۰۵) نیز ارتباط مربی و ورزشکار را اساس و شالوده ی فرآیند مربی گری معرفی کرد (۳).

روابط میان افراد، هنجارها و اعتماد، همه کمک به تسهیل هماهنگی و همکاری بین افراد کمک می کند و منجر به افزایش بهره وری می شود. نبود روابط مناسب بین نیروی کار و مدیر و همین طور بین لایه های مختلف یک سازمان، تأثیر منفی بر کارایی سازمان می گذارد (۲۰).

واضح است که در ورزش، مربیان و ورزشکاران به طور همزمان در انواع مختلف روابط میان فردی درگیر هستند. در واقع، تعامل ورزشکاران با افراد تأثیرگذار به طور بالقوه بر عملکرد و سلامت روانی آنها تأثیر گذار است. بنابراین، محققان خاطر نشان کرده اند که ورزش یک محیط اجتماعی بالغ است که در آن ماهیت روابط میان فردی مورد کاوش قرار می گیرد، زیرا شامل فرصت های فراوان و متنوعی برای برقرار کردن تعاملات اجتماعی، به خصوص بین مربی و ورزشکار است (۱۹).

محققان دریافتند ارتباط میان مربی و ورزشکار از طریق تعاملات ذاتی در فرآیند مربیگری شکل گرفته است و در مفهوم ورزش جاسازی شده است. محققان بیان کرده اند که مربیگری بین افراد و زندگی ارتباط برقرار می کند (۲۱). به عنوان بخشی از فرایند مربیگری، روابط هم بر پیشرفت عملکرد و هم بر فرد تأثیر گذار است. همچنین

کلموگروف اسمیرنوف استفاده گردید.

تأثیرگذار بین مربی ورزشکار ایجاد کنند چشم انداز بهتری بدهد.

جدول ۱. نتایج توصیفی ویژگی‌های دموگرافیک

مربیان (n=۶۴)		گروه	متغیرها
درصد	فراوانی		
۹۰	۵۸	A	مدرک مربی‌گری
۱۰	۶	دیگر مدارک	
۵	۳	۳۵-۲۰	سن
۳۰	۱۹	۴۵-۳۵	
۶۵	۴۲	>۴۵	
۷۰	۴۵	دیپلم و پایین‌تر	تحصیلات
۱۵	۱۰	فوق دیپلم	
۱۵	۱۰	لیسانس و بالاتر	
۳۵	۲۲	<۱	سابقه فعالیت
۵۵	۳۵	۳-۱	
۸	۵	۵-۳	
۲	۱	>۵	

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع توصیفی، همبستگی و پیمایشی است. به این منظور تعداد ۶۴ سرمربی و مربی در تیم‌های لیگ برتر فوتبال ۹۲-۹۳ خلیج فارس مورد مطالعه قرار گرفتند و مربیان با نمونه برداری غیراحتمالی و از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی مربیان از پرسشنامه استاندارد ویژگی‌های شخصیتی رهبر با ۹۲ سؤال در ۹ بخش که ویژگی‌های خودشیفتگی، کمال‌گرایی، خودکارآمدی و عزت نفس مربیان را می‌سنجد و برای رابطه مربی-بازیکن پرسشنامه استاندارد رابطه رهبر-پیرو (از دیدگاه مربیان) با ۸ سؤال که در سه سطح خوب، متوسط و ضعیف را مورد سنجش قرار گرفت. آلفای کرونباخ پرسشنامه‌ها به ترتیب ۰/۷۶۶ و ۰/۸۰۲ محاسبه شد.

نتایج

در جدول ۳ مقدار ضریب همبستگی بین دو متغیر ویژگی‌های شخصیتی مربیان و رابطه بین مربی-بازیکن برابر ۰/۷۰۸ شده است و با توجه به کمتر بودن مقدار سطح معناداری از ۰/۱ می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۹ درصد فرضیه اصلی محقق تأیید می‌شود و مثبت بودن این ضریب در واقع نشان‌دهنده مثبت و هم جهت بودن رابطه ویژگی‌های شخصیتی مربیان و رابطه بین مربی-بازیکن می‌شود.

برای دستیابی به یافته‌های این پژوهش نیاز به طبقه‌بندی، خلاصه‌سازی و تجزیه و تحلیل اطلاعات است که این کار در قالب روش‌های آماری توصیفی و استنباطی انجام می‌شود. در سطح توصیفی با استفاده از مشخصه‌های آماری نظیر فراوانی، درصد و میانگین به تحلیل و توصیف ویژگی‌های جامعه پرداخته شده است (جدول ۱) و در سطح استنباطی با استفاده از مقادیر نمونه، آماره‌ها محاسبه شده و سپس با کمک تخمین یا آزمون فرض آماری، آماره‌ها به پارامترهای جامعه تعمیم داده می‌شود. برای بررسی نرمال بودن مولفه‌های ابعاد الگو از آزمون

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی برای همه متغیرهای تحقیق

ارزیابی	شاخص‌های توزیعی		انحراف استاندارد	میانگین	ماکزیمم	مینیمم	متغیرهای تحقیق
	کشیدگی	چولگی					
مطلوب	۱/۲۵	-۰/۸۴۴	۱۴/۷۹۷۱۹	۶۷/۷۱۲۷	۹۴	۲۰	کمال‌گرایی
مطلوب	-۰/۵۰۹	-۰/۳۱۸	۱۲/۲۴۷۴۴	۶۲/۴۱۱۳	۸۶	۳۱	خود شیفتگی
مطلوب	۲/۵۸۷	-۰/۹۴	۱۳/۵۸۵۵۱	۷۵/۲۹۸۶	۱۰۰	۲۰	خودکارآمدی
مطلوب	-۰/۴۴۴	-۰/۶۶۱	۶/۴۹۱۶	۳۶/۳۶۰۶	۴۲	۲۰	عزت نفس
مطلوب	۲/۰۴۱	-۰/۷۹۴	۳۸/۶۴۳۵۴	۲۴۱/۷۸۳۱	۳۱۶	۹۳	ویژگی‌های شخصیتی مربیان
مطلوب	۱/۵۴۱	-۰/۷۷۶	۸/۶۷۷۴۵	۴۴/۰۹۸۶	۶۰	۱۲	رابطه بین مربی بازیکن

جدول ۳. نتیجه آزمون ضریب همبستگی پیرسون

ویژگی‌های شخصیتهی مربیان		رابطه بین مربی-بازیکن	
ضریب همبستگی پیرسون	۱	۰/۷۰۸**	
سطح معناداری		۰/۰۰۱	
اندازه نمونه	۶۴	۶۴	
ضریب همبستگی پیرسون	۰/۷۰۸**	۱	
سطح معناداری	۰/۰۰۱		
اندازه نمونه	۶۴	۶۴	

** معناداری ضریب همبستگی در سطح خطای کمتر از ۰/۱.

جدول ۴. آزمون همبستگی بین رابطه مربی بازیکن با زیرمقیاس‌های ویژگی‌های شخصیتهی مربیان

متغیر وابسته	متغیرهای مستقل	کمال گرایی	خودشیفتگی	عزت نفس	کفایت نفس
رابطه بین مربی بازیکن	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۵۱۵	۰/۴۸۹	۰/۶۳۸	۰/۷۸۰
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

استاندارد استفاده می‌شود که در زیر آورده شده است. در جدول شماره ۶ ضرایب غیر استاندارد و آماره t و سطح معناداری نشان می‌دهد:

مقدار t برای خود کارآمدی و عزت نفس (طبق قاعده خطای پنج درصد در ناحیه رد فرض صفر برای مقادیر خارج بازه ۱/۹۶ تا ۱/۹۶- هر پارامتر مدل)، بزرگتر از ۱/۹۶ محاسبه شده است. لذا می‌توان بیان نمود که فرض محقق با ۹۵ درصد اطمینان تایید می‌شود، به عبارت دیگر خود کارآمدی و عزت نفس بر رابطه بازیکن-مربی دارای اثر معنی‌داری به لحاظ آماری است و با توجه به مثبت بودن ضریب مسیر می‌توان گفت نوع رابطه دو متغیر مثبت و معنادار می‌باشد.

اما مقدار t برای کمال گرایی و خود شیفتگی (طبق قاعده خطای پنج درصد در ناحیه رد فرض صفر برای مقادیر خارج بازه ۱/۹۶ تا ۱/۹۶- هر پارامتر مدل)، درون بازه محاسبه شده است. لذا می‌توان بیان نمود که فرض محقق با ۹۵ درصد اطمینان رد می‌شود، به عبارت دیگر خود کارآمدی و عزت نفس بر رابطه مربی-بازیکن دارای اثر معنی‌داری به لحاظ آماری در سطح اطمینان ۰/۹۵ نمی‌باشد. اما اگر سطح اطمینان را تا ۰/۹۰ کاهش دهیم می‌توان گفت که این دو متغیر در سطح خطای کمتر از ۰/۱۰ بر رابطه مربی-بازیکن تاثیرگذار هستند (طبق قاعده خطای ده درصد در ناحیه رد فرض صفر برای مقادیر خارج بازه ۱/۶۴۵ تا ۱/۶۴۵- هر پارامتر مدل) و با توجه به مثبت بودن ضریب مسیر می‌توان گفت نوع رابطه دو متغیر مثبت و معنادار می‌باشد.

در جدول ۴ مقدار ضریب همبستگی بین رابطه بین مربی-بازیکن با زیرمقیاس‌های ویژگی‌های شخصیتهی مربیان شامل کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس نشان داده شده است با توجه به بیشتر بودن مقدار سطح معناداری در هر چهار زیر مقیاس از ۰/۱ می‌توان گفت در سطح اطمینان ۹۹ درصد فرضیه فرعی ۲ تا ۵ تایید می‌شود و بین ویژگی‌های شخصیتهی مربیان با زیرمقیاس‌های روابط مربی-بازیکن رابطه معنادار وجود دارد. و مثبت بودن این ضرایب در واقع نشان دهنده مثبت و هم جهت بودن رابطه ابعاد ویژگی‌های شخصیتهی مربیان و رابطه بین مربی-بازیکن می‌باشد.

همان طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود مقدار معناداری کمتر از یک درصد شده است و بنابراین آماره F و مدل معنادار است ($۱/۹۱ < ۱۶۲/۶۱۸ = F(۴ و ۳۵۰)$) در نتیجه بین کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس و رابطه مربی-بازیکن رابطه چندگانه وجود دارد. این نتایج نشان می‌دهد که حداقل یکی از متغیرهای کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس بر رابطه مربی-بازیکن تاثیر معنادار دارد. ضریب تعیین این مدل ۰/۶۵ بوده است. برای بررسی اینکه کدام یک از چهار متغیر کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس بر رابطه مربی-بازیکن تاثیر داشته است و کدام متغیر تاثیر نداشته است و همچنین اینکه استنباط کرد کدام یک تاثیر بیشتری داشته است از جدول ضرایب استاندارد و غیر

جدول ۵. رگرسیون کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس بر رابطه مربی بازیکن

مدل	مجموع مجذورها	درجه آزادی	میانگین مجذورها	F	R	R ²	Sig
رگرسیون	۱۷۳۳۰/۵۰۲	۴	۴۳۳۲/۶۲۶	۶۱۸/۱۶۲	۰/۸۰۶	۰/۶۵۰	۰/۰۰۱
باقیمانده	۹۳۲۵/۰۴۷	۳۵۰	۲۶/۶۴۳				
کل	۲۶۶۵۵/۵۴۹	۳۵۴					

پیش‌بینی‌کننده: مقدار ثابت، کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس

جدول ۶. ضرایب استاندارد، غیراستاندارد، آماره معناداری (t-value) متغیر وارد شده در معادله رگرسیون

نتیجه فرضیه	سطح معناداری	آماره t	ضرایب استاندارد		متغیرهای پیش بین
			Beta	Std. Error	
مقدار ثابت	۰/۷۶۳	۰/۳۰۱		۱/۷۹۹	۰/۵۴۲
کمال گرایی	۰/۰۷	۱/۸۲	۰/۰۷۴	۰/۰۲۴	۰/۰۴۳
خود شیفتگی	۰/۰۶۳	۱/۸۶۳	۰/۰۷۸	۰/۰۰۳	۰/۰۵۵
خودکارآمدی	۰	۳/۵۲۴	۰/۱۶۷	۰/۰۰۳	۰/۱۰۷
عزت نفس	۰	۱۴/۰۸۷	۰/۰۶	۰/۰۵۷	۰/۸۰۲

بحث و نتیجه‌گیری

از یافته‌ها مشخص شد که بهبود ویژگی‌های شخصیتی مربیان، در سطح اطمینان ۹۹٪ می‌تواند منجر به بهبود رابطه بین مربی-بازیکن گردد. همچنین متغیرهای کمال گرایی، خودشیفتگی، عزت نفس و کفایت نفس روی هم رفته توانسته‌اند ۶۵٪ از تغییرات رابطه مربی-بازیکن را پیش‌بینی کنند. ضریب تعیین ۶۵٪ نشانگر تأثیر بالای این عوامل بر روابط مربی-بازیکن می‌باشد.

با توجه به مقدار t برای ویژگی‌های خودکارآمدی و عزت نفس می‌توان بیان نمود که تأثیر ویژگی‌های خودکارآمدی و عزت نفس بر روی روابط مربی-بازیکن با ۹۵ درصد اطمینان تأیید می‌شود.

همچنین بر اساس مقدار t برای ویژگی‌های کمال گرایی و خودشیفتگی می‌توان بیان نمود که این دو متغیر در سطح خطای کمتر از ۱۰٪ بر رابطه بازیکن-مربی تأثیرگذار هستند این به معنی تأثیرگذاری کمتر این ویژگی‌ها نسبت به عزت نفس و خودکارآمدی است.

بر اساس نتایج به دست آمده از ضرایب استاندارد می‌توان گفت که در بین چهار متغیر بیشترین عامل تأثیرگذار بر رابطه مربی-بازیکن شاخص عزت نفس بوده است (بالاترین مقدار ضریب استاندارد) و کمترین تأثیر گذاری را شاخص کمال گرایی مربیان داشته است.

واضح است که عزت نفس مربیان جنبه‌های مثبت فراوانی دارد و افراد با عزت نفس بالا تعامل بهتری با محیط خود برقرار می‌کنند. نتایج تحقیقات گذشته نیز نشان دادند که عزت نفس می‌تواند به عنوان احساس مردم نسبت به خود، که حاصل تأثیرپذیری و تأثیرگذاری از تعامل با محیط و افرادی که در محیط با آنها سروکار دارند، درک شود (۱۵)، همچنین محققان به این نتیجه رسیدند که عزت نفس جوانان بر سازگاری اجتماعی آنان اثر مثبت و معناداری دارد (۱۷). تأثیر عزت نفس مربیان بر روی روابط مربی-بازیکن احتمالاً بدین دلیل است که برداشتها و قضاوت‌های مربیان درباره خود، درجه تأیید و تصویب خویش و نیز میزان ارزش و احترامی که برای خود قائل هستند در چگونگی انجام وظایف، احترام به حقوق و قوانین اجتماعی، و نیز برقراری رابطه‌ی متقابل مناسب با بازیکنان و دیگران نقش بسیار حائز اهمیتی دارند. علاوه بر این کوپراسمیت دریافت، عزت نفس بالا در فرد ایجاد حس اعتماد به خود می‌کند که این احساس وی را قادر به تطابق با موقعیت‌های سخت می‌کند (۲۶). یک ارتباط نامناسب در محیط کار ممکن است ناشی از فقدان سرمایه اجتماعی و عزت نفس افراد باشد. عزت نفس افراد نقش کلیدی در نحوه‌ی نگرش و درک افراد از خود و عملکردشان دارد (۲۰). تحقیقات گذشته تأثیر شاخص عزت نفس در روابط

کمالگرایی در برقراری ارتباط در تمام محیط های اجتماعی مخرب و منفی است. با توجه به اینکه تیم های ورزشی هم نمونه ایی از محیط اجتماعی کوچک هستند، این موضوع در رابطه مربی-بازیکن نیز مخرب بودن ویژگی کمالگرایی مربیان را در برقراری رابطه با بازیکنان بسیار واضح است.

خودشیفتگی نیز تأثیر کمی بر رابطه مربی-بازیکن دارد، چرا که افراد خودشیفته دارای احساس برتری و بزرگ منشی نسبت به دیگران دارند لذا سازگاری اجتماعی کمتری را نشان می دهند چون تا زمانی با دیگران کنار می آیند که حس بزرگ منشی و برتری آنها مورد تهدید قرار نگیرد (۱۱)، اما واضح است که محیط های ورزشی به دور از هرگونه فرهنگ خود بزرگ بینی و خود شیفتگی است، و نتیجه تحقیق، واقعیت موجود در ورزش و بخصوص در فوتبال کشور را تأیید می کند.

مدل انگیزشی ماگیو و والراند (۲۰۰۳) روابط مربی ورزشکار را از جنبه های انگیزشی از این منظر که رفتارهای مربی چگونه بر انگیزش ورزشکاران تأثیرگذار است مورد مطالعه قرار داد و نتایجش با نتایج این تحقیق همسویی دارد (۱۹).

رابطه ی مشابهی نیز توسط کوته و سجویک (۲۰۰۳) بدست آمده که تعامل بین مربی و ورزشکار دارای اثرات قابل توجهی هم بر مربی و هم بر ورزشکار است. همچنین شواهد بیشتر نشان می دهد که کیفیت روابط مربی ورزشکار ممکن است در تصمیم ورزشکاران برای پیوستن یا ترک یک باشگاه یا تیم مؤثر باشد (۱۹).

همچنین پژوهشگران همواره به تأثیر ویژگی های شخصیتی در متغیرهای موجود در زندگی از قبیل عملکرد شغلی و تحصیلی، روابط بین فردی، تلاش برای رسیدن به هدف و انگیزه ی افراد توجه ویژه ای نشان داده است (۲۸).

امروزه، مربی موفق تنها معمار تاکتیک نیست، بلکه رهبری است که توانایی های روانی خود را برای رهبری بازیکنان به شکل مطلوبی به کار می گیرد و آنها را هدایت می کند. لازم به ذکر است چنانچه افراد بر اساس ویژگی های شخصیتی خود شغلی را انتخاب کنند احتمال موفقیت شغلی آنها فزونی می یابد (۲۹).

انجام چنین مطالعه ای از دو جنبه اهمیت دارد. نخست اینکه بی توجهی به ویژگی های شخصیت در جوامعی

افراد و در محیط های اجتماعی را تأیید می کند. بنابراین می توان بیان کرد عزت نفس مربی یکی از مهمترین عوامل در جهت رسیدگی به سطح مطلوب رابطه به بازیکنان می باشد.

از آنجایی خودکارآمدی به توضیح چگونگی ادراکات فرد از توانایی تغییر رفتار، سطح انگیزشی، الگوهای فکری و واکنش های احساسی می پردازد (۱۲)، می توان دلیل تأثیر زیاد خودکارآمدی مربیان بر رابطه مربی-بازیکن را فهمید.

در تحقیقات، خودکارآمدی رهبری در تمامی زمینه ها معنادار گزارش شده است که با نتایج این تحقیق همسویی دارد (۲۷). علاوه بر این تحقیقات نشان داد که خودکارآمدی جوانان بر سازگاری اجتماعی آنان اثر مثبت و معناداری دارد (۱۷).

تأثیر خودکارآمدی مربیان بر رابطه مربی-بازیکن احتمالاً بدین دلیل است که اعتقادات مربیان مبنی بر توانایی انجام کارها در شرایط خاص، توانمندی ها و قابلیت هایشان و نیز پشتکار و نحوه مواجهه با موانع و چالش ها نقش حیاتی در چگونگی انجام وظایف، احترام به حقوق و قوانین اجتماعی و نیز برقراری رابطه متقابل مناسب با بازیکنان و دیگران دارد. چرا که مشاهده این رفتارها از مربیان موجب بروز علاقه بیشتر در بازیکنان برای برقراری ارتباط با مربیان خود می شود.

همچنین می توان نتیجه گرفت که تأثیر کمتر خودکارآمدی نسبت به عزت نفس در رابطه مربی-بازیکن ممکن است بدلیل این باشد اگر فرد از عزت نفس پایینی برخوردار باشد، با تکیه بر ادراک بالا در شناخت توانایی خود و خودکارآمدی خود نمی تواند رابطه مطلوب را بازیکنان خود ایجاد کند. چرا که شناخت توانایی و خودکارآمدی خود بیشتر جنبه شخصی و فردی دارد و این عزت نفس فرد است که باعث بروز و استفاده از این خودکارآمدی در محیط های اجتماعی می شود.

با توجه به تأثیر کم ویژگی کمال گرایی در رابطه مربی بازیکن و با عنایت به این موضوع که تلاش برای کمال، هنگامی مثبت و سازنده است که در جهت علاقه اجتماعی باشد و توانایی شخص را به حداکثر برساند و هنگامی منفی و مخرب است که فرد آن را در جهت زیر سلطه قرار دادن دیگران، به کار گیرد (۱۱). کاملاً مشخص است که شاخص

شخصیتی و شیوه‌های مقابله با تعارض. مدیریت ورزشی، شماره ۷، صفحات ۷۳-۹۲.

۶- ملکی صادق، مشکاتی داوود. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی‌های شخصیتی مدیران، با اثربخشی آنان در مدارس راهنمایی و متوسطه شهرستان سراب. ۱۳۸۶، علوم حرکت، ص. سال اول، شماره ۱، ص ۱۴۷-۱۶۳.

۷- ملکیان بهابادی محسن، محسنی ذنوزی هاشم، کشاورز محسن. (۱۳۸۸). کمال‌گرایی و عزت‌نفس در نخبگان علمی، ورزشی و افراد غیرنخبه در شهر تهران. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)، شماره ۴، ص ۱۱۹-۱۳۷.

۸- به پژوه احمد، غلامعلی افروز، ملتفت قوام. (۱۳۸۷). رابطه ابعاد کمال‌گرایی با خلاقیت در دانش‌آموزان دبیرستانی مدارس استعدادهای درخشان. ساداتی، فصلنامه خانواده و پژوهش، سال دوم، شماره ۴، ص. ۲۵-۴۶.

۹- فروید زیگموند، ترجمه پاینده حسین. پیش درآمدی بر خود شیفتگی. روانکاو شماره ۱، ص. ۱۵۵-۱۸۶.

10- American Psychiatric. Narcissistic personality disorder: Diagnostic and statistical manual disorder, Fourth edition revised.

۱۱- مهرابی زاده هنرمند مهناز، زرگر یداله، ارشدی نسرين، احمدی وحید، پالاهنگ حسن. (۱۳۹۰). طراحی و آزمودن الگویی از برخی پیشایندها و پیامدهای شخصیت خودشیفته در دانشجویان. فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی، سال هفتم، شماره ۲۵، صفحات ۱۰۴-۱۲۸.

۱۲- کریمی طرقله الهام، شجاع رضا، عادل قهرمان مرجان، محمدی جعفر. (۱۳۸۸). تعیین رابطه بین خودکارآمدی و مراحل تغییر رفتار تمرینی در دانشجویان. مدیریت ورزشی، شماره ۲، صفحات ۱۸۳-۲۰۰.

13- Feltz, Short, Saliva (2008). Self efficacy in sport: research and strategies for working with Athletes, Team and Coaches. International journal of Sport Science & Coaching, 2, 3: pp.223-239.

همچون ایران که احساسات و عواطف نقش مهمی در رفتار افراد بازی می‌کند، مانع تبیین دقیق چرایی رفتار میشود؛ دوم اینکه به علت تمرینات سخت جسمی و روحی، امکان پیروزی و شکست، فشار طرفداران و تماشاگران و دوری از خانواده در زمان اردو، ورزشکاران بیشتر در معرض هیجانات مثبت و منفی قرار دارند. از اینرو، به نظر میرسد مربیانی که از ویژگی‌های شخصیت مناسب و مهارت‌های ادراکی و عاطفی بالایی برخوردارند، بهتر می‌توانند ورزشکارانشان را رهبری کنند.

رابطه مربی-بازیکن به نوبه خود به عنوان یک پدیده نسبتاً جدید در تحقیقات حوزه علمی همچنان باقی خواهد می‌ماند، و در پایان محققین این پژوهش درک عمیق‌تری از پایه و زمینه روابط انسانی و درک روشن‌تری از موضوعات روش شناختی، ذهنی و اخلاقی برای پیشبرد نظریه میان فردی زوج مربی-بازیکن را لازم می‌دانند.

منابع

۱- نیلفروشان پریسا، احمدی سید احمد، فاتحیزاده مریم، عابدی محمدرضا، قاسمی وحید. (۱۳۹۰). بررسی ساختار سلسله مراتبی شخصیت با استفاده از پرسشنامه پنج عاملی نئو. مجله مطالعات روان شناختی، ص. دوره ۷، شماره ۴، صفحات ۱۰۷-۱۳۰.

۲- تبریزی رضا. (۱۳۸۱). اولویت‌بندی بعضی از ویژگی‌های مربیان از دیدگاه مربیان و کشتی‌گیران سطح ملی کشور. نشریه حرکت، شماره ۱۱، صفحات ۱۱۹-۱۳۱.

۳- نوروزی سید حسینی رسول، کوزه‌چیان هاشم، تندنویس فریدون. (۱۳۹۰). ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان و انگیزش پیشرفت جودوکاران نخبه ایران. مطالعات مدیریت ورزشی شماره ۱۴، صفحات ۱۷۵-۱۹۰.

۴- باقری قدرت‌اله، زارعی متین حسن. (۱۳۸۴). ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان فوتبال با میزان تحلیل رفتگی و ارائه الگو. فرهنگ مدیریت، سال سوم، صفحات ۳۵-۶۵.

۵- دهقانی فیروزآبادی حمیده، حمیدی مهرزاد، سیف پناهی شعبانی جبار. (۱۳۸۹). ارتباط پنج بعد

- 23- Flores, D. (2013). The Coach-Athlete Relationship: A CrossFit Perspective. Master of Science Thesis. Goerge Mason University.
- ۲۴- شمسایی نبی، خانی نادر، یوسفی بهرام. (۱۳۸۸). رابطه بین ابعاد رفتار رهبری مربیان با انسجام گروهی و عملکرد تیم‌های حاضر در مسابقات لیگ برتر فوتبال نوجوانان ایران (۱۳۸۵). پژوهش در علوم ورزشی، شماره ۲، صفحات ۱۳۱-۱۵۱.
- 25- Jowett S., Yang S. X., Lorimer R., (2012). The Role of Personality, Empathy and Satisfaction with Instruction within the Context of the Coach-Athlete Relationship. International Journal of Coaching Science. 6, 2: pp.3-20.
- 26- Coopersmith, S. (2002). The antecedent of self-esteem. San Francisco, Freeman Co.
- 27- Anderson, Krajewski, Goffin, Jackson (2008) .A Leadership Self-efficacy taxonomy and its relation to effective leadership. Leadership Quarterly Volume 19: pp.595-608.
- ۲۸- زارع حسین، محمدزاده ملایی رجبعلی. (۱۳۹۱). نقش صفات شخصیتی در پیش بینی انگیزه‌ی پیشرفت دانشجویان. مجله دست آوردهای روانشناختی (علوم تربیتی و روانشناسی)، دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره چهارم، شماره یک، صفحات ۱۱۷-۱۳۸.
- ۲۹- سلیمی سیدحسن، کرمی نیا رضا، امیری ماندانا، میرزمانی سید محمود. (۱۳۸۵). ارتباط ویژگی‌های شخصیتی با موفقیت شغلی در مدیران ارشد یک سازمانی دولتی. دو فصلنامه علوم رفتاری، دوره ۴، شماره ۱ و ۲، صفحات ۵-۱۲.
- ۱۴- آتشپور حمید. (۱۳۸۴). عزت نفس و روش‌های تقویت آن. نشریه سرمایه، سال دوازدهم، شماره ۱۰، صفحات ۴۲-۴۴.
- ۱۵- کاظمی یحیی، کمالیان امین رضا، غلامی سکینه. (۱۳۹۰). بررسی میزان سرمایه اجتماعی مدیران و رابطه آن با عزت نفس. پژوهش‌های مدیریت، سال چهارم، شماره یازدهم، صفحات ۳۵-۵۲.
- ۱۶- مرادی اعظم، ملک پور مختار، امیری شعله، مولوی حسین، نوری ابولقاسم. (۱۳۸۹). مقایسه اثرات آموزش‌های عزت نفس، خود کارآمدی و انگیزش پیشرفت بر کیفیت زندگی زنان مبتلا به ناتوانی جسمی-حرکتی. فصلنامه پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال دهم، شماره ۱، صفحات ۴۹-۶۴.
- ۱۷- طولابی زینب، صمدی سعید، مطهرینژاد فاطمه. (۱۳۹۲). بررسی نقش میانجی عزت نفس و خود کارآمدی در رابطه بین سبک زندگی اسلامی و سازگاری اجتماعی جوانان شهر مشهد. فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، سال سوم، شماره نهم، صفحات ۱۱۵-۱۳۲.
- 18- Genevie A. Mageau and Rabert, J. Vallerand (2003). The Coach-Athlete relationship: A motivation Model. Journal of Sport Science. 21: pp.883-904.
- 19- Yang S. X., (2011). Understanding the coach-athlete relationship from a cross-cultural perspective. Doctoral Thesis, Loughborough University.
- ۲۰- نعمت الهی محمد رضا. (۱۳۸۹) ارتباط رفتارهای رهبری مربیان با انگیزش مشارکت دانشجویان ورزشکار مرد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان اصفهان.
- 21- Maitland A. (2012). Organizational culture and coach-athlete relationships: An Ethnographic Study of An elit rowing club. Doctoral Thesis. School sport and science education, Brunel University.
- 22- Davis, Jowett, Lafrenière (2013). An Attachment Theory. Journal of Sport & Exercise Psychology, 35: pp.156-167.